

НАУКОВІ ДОСЛІДЖЕННЯ В ЕКОНОМІЦІ

Робоча програма навчальної дисципліни (Силабус)

Реквізити навчальної дисципліни

Рівень вищої освіти	<i>Другий (магістерський)</i>
Галузь знань	<i>05 Соціальні та поведінкові науки</i>
Спеціальність	<i>051 Економіка</i>
Освітня програма	<i>Міжнародна економіка</i>
Статус дисципліни	<i>Нормативна (обов'язкова)</i>
Форма навчання	<i>денна</i>
Рік підготовки, семестр	<i>1 курс, весняний семестр</i>
Обсяг дисципліни	<i>ECTS 3 кр/ 90 годин</i>
Семестровий контроль/ контрольні заходи	<i>залік, МКР, реферат</i>
Розклад занять	http://rozklad.kpi.ua/ (Згідно розкладу)
Мова викладання	<i>Українська</i>
Інформація про керівника курсу / викладачів	Лекції проводить: к.е.н., доц., доцент кафедри МЕ, Черненко Наталя Олександрівна, slava22uk@gmail.com Практичні заняття проводить: к.е.н., доц., доцент кафедри МЕ, Черненко Наталя Олександрівна, slava22uk@gmail.com
Розміщення курсу	<i>Google classroom</i>

Програма навчальної дисципліни

1. Опис навчальної дисципліни, її мета, предмет вивчення та результати навчання

В умовах інтенсивного зростання обсягів науково-технічної інформації, швидкозмінності й оновлення системи наукових знань виникає нагальна потреба в якісно новій теоретичній підготовці висококваліфікованих фахівців економічного профілю, здатних до самостійної творчої роботи в умовах ринкових відносин, впровадження у виробництво наукоємних технологій.

Дисципліна «Наукові дослідження в економіці» допоможе студентам скласти цілісне уявлення про науку як про систему знань і знаряддя пізнання та сформує погляди про загальнонаукові та спеціальні економічні методи та прийоми проведення досліджень для отримання ефективних результатів дослідження.

Дисципліна спрямована на підготовку студентів, що хочуть визначати зміст та особливості емпіричного, методичного та методологічного рівнів наукового дослідження; обирати предметну область дослідження формулювати тему, проблему, гіпотезу наукового дослідження; виокремлювати структурні елементи наукової проблеми та наукових задач; збирати та узагальнювати теоретичну та емпіричну інформацію для наукового дослідження в економіці.

Мета – є формування в студентів умінь та навичок проведення наукових досліджень в галузі економіки, а також розуміння основних методологічних підходів до дослідження економічних явищ та процесів.

Предметом дисципліни є теоретичні та практичні аспекти наукових досліджень в економіці, зокрема: методологія наукових досліджень в економіці; формулювання проблеми дослідження та постановка гіпотези; збір та аналіз даних; використання статистичних методів у дослідженні економічних явищ; оформлення наукових публікацій та презентація результатів дослідження.

Студенти, які вивчають цю дисципліну, отримують необхідні знання та практичні навички для успішного проведення наукових досліджень в галузі економіки, що дозволяє їм бути конкурентоспроможними на ринку праці та в академічному середовищі.

Викладення курсу зорієнтоване на формування у студентів таких компетентностей:

ЗК 2 – здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу;

ЗК 4 – здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності);

ЗК 8 – здатність проводити дослідження на відповідному рівні;

СК 4 – здатність використовувати сучасні інформаційні технології, методи та прийоми дослідження економічних та соціальних процесів, адекватні встановленим потребам дослідження;

СК 5 – здатність визначати ключові тренди соціально-економічного та людського розвитку.

Завдання курсу реалізуються через досягнення наступних програмних результатів навчання:

ПРН 1 – формулювати, аналізувати та синтезувати рішення науково-практичних проблем;

ПРН 5 – дотримуватися принципів академічної доброчесності;

ПРН 7 – обирати ефективні методи управління економічною діяльністю, обґрунтовувати запропоновані рішення на основі релевантних даних та наукових і прикладних досліджень.

2. Пререквізити та постреквізити дисципліни (місце в структурно-логічній схемі навчання за відповідною освітньою програмою)

Для успішного вивчення дисципліни «Наукові дослідження в економіці» необхідні наступні навички: розуміння основних понять та принципів наукових досліджень; вміння формулювати проблеми дослідження та ставити гіпотези; знання методів збору та аналізу даних в економіці; вміння використовувати статистичні методи у дослідженні економічних явищ; навички оформлення наукових публікацій та презентації результатів дослідження. А також, необхідні навички для вивчення дисципліни: володіння текстовими редакторами, вміння розраховувати та пояснювати основні економічні показники, необхідні навички самостійної пошукової роботи в мережі Інтернет, а також, використання загально вживаних програм та операційних систем, залучення до системи електронного навчання на платформі Microsoft Teams, Zoom.

Пререквізити: дисципліна ґрунтується на результатах навчання, які студент отримав на першому (бакалаврському) рівні вищої освіти, тобто, базові знання з економіки, математики та статистики.

Постреквізити: дисципліна «Наукові дослідження в економіці» забезпечує фундамент для подальшого вивчення дисциплін пов'язаних з питаннями: економічного виміру сталого розвитку, розробки стартап-проектів, управління інтелектуальним капіталом, прогнозування ризиків та форсайт у міжнародній діяльності, глобальної економіки, стратегій розвитку міжнародних організацій, міжнародної торгівлі, міжнародним науково-технічним співробітництвом, проходженням практики, написанням магістерської дисертації.

3. Зміст навчальної дисципліни

1. Вступ до наукових досліджень в економіці: поняття, цілі та принципи.
2. Розвиток наукових досліджень. Методологія, методика та методи наукових дослідження в економіці.
3. Планування дослідження: формулювання проблеми, обґрунтування гіпотези, визначення зразку та методів збору даних.
4. Збір даних: опитування, інтерв'ю, спостереження, аналіз документів та інших джерел.
5. Обробка даних: статистичний аналіз, графічне представлення результатів.
6. Інтерпретація результатів дослідження: формулювання висновків та рекомендацій.
7. Написання наукової роботи: структура, оформлення, використання літературних джерел.
8. Етика наукових досліджень: принципи доброчесності, авторських прав та конфіденційності.
9. Застосування та представлення наукових досліджень в економічній практиці: аналіз ринку, прогнозування тенденцій, оцінка ефективності бізнесу.

4. Навчальні матеріали та ресурси

Базова література

1. Бабинець Ю. О. Наукові дослідження в економіці: теорія та практика. Київ: КНЕУ, 2018.
2. Колот А. М. Методи дослідження в економіці. Київ: Видавничий дім «Києво-Могилянська академія», 2017.
3. Литвиненко І. В. Планування досліджень в економіці. Київ: Видавничий дім «Києво-Могилянська академія», 2016.
4. Мельник О. М. Збір та обробка даних в економічних дослідженнях. Київ: КНЕУ, 2019.
5. Павленко О. І. Інтерпретація результатів дослідження в економіці. Київ: Видавничий дім «Києво-Могилянська академія», 2018.
6. Савченко В. І. Економетрика: теорія та практика. Київ: КНЕУ, 2017.
7. Федчишин І. М. Макроекономіка: теорія та практика. Київ: КНЕУ, 2018.
8. Шевченко О. І. Мікроекономіка: теорія та практика. Київ: КНЕУ, 2019.
9. Яковлева Н. В. Фінансовий менеджмент: теорія та практика. Київ: Видавничий дім «Києво-Могилянська академія», 2017.
10. Яременко О. В. Менеджмент: теорія та практика. Київ: КНЕУ, 2016.
11. Шраменко Н.Ю. Основи наукових досліджень (методи, задачі, приклади)/ Н.Ю. Шраменко, О.В. Павленко, В.С. Наумов, О.В. Потапенко: навч. посібник. - Х.; ХНАДУ, 2015.- 156 с.
12. Носачова Ю.В. Основи наукових досліджень: підручник / Ю.В. Носачова, О.В. Іваненко, Я.В. Радовенчик. – К.: Видавничий дім «Кондор», 2020. – 132 с.
13. Ладанюк А.П. Методологія наукових досліджень: навч. посіб. / А.П. Ладанюк, Л.О. Власенко, В.Д. Кишенько. – Київ: Видавництво Ліра-К, 2018. – 352 с.
14. Надикто В.Т. Основи наукових досліджень: підручник / В.Т. Надикто. – Херсон: ОЛДІ-ПЛЮС, 2017. – 268 с.

Додаткова література

(факультативно / ознайомлення)

1. Бабич Т. В. Написання наукових робіт в економіці. Київ: Видавничий дім «Києво-Могилянська академія», 2017.
2. Головка О. В. Етика наукових досліджень в економіці. Київ: КНЕУ, 2016.
3. Данильченко І. С. Застосування наукових досліджень в економічній практиці. Київ: Видавничий дім «Києво-Могилянська академія», 2019.
4. Кравчук О. В. Основи наукових досліджень в економіці. Львів: Львівський національний університет імені Івана Франка, 2017.
5. Перепелиця Н. М. Методологія економічних досліджень. Київ: КНЕУ, 2018.

Навчальний контент

5. Методика опанування навчальної дисципліни (освітнього компонента)

Навчальна дисципліна охоплює 18 годин лекцій та 18 години практичних занять, а також виконання модульної контрольної роботи та реферату. Результати навчання, контрольні заходи та терміни виконання оголошуються студентам на першому занятті.

Викладання та опанування освітньої компоненти передбачає: лекції, практичні заняття, консультації, написання модульної контрольної роботи, робота з навчально-методичною літературою і інформаційними ресурсами, реферат. Викладання та опанування освітньої компоненти ґрунтується на ряді методів навчання: загальні методи навчання: проблемного викладу, інформаційно-рецептивний, проблемно-пошуковий, евристичний; спеціальні методи навчання: кейс метод, робота в малих групах, методи вирішення творчих завдань, аналітичні завдання, презентації, дискусія.

Засвоєння освітньої компоненти передбачає відповідні методи навчання та оцінювання, які забезпечать досягнення програмних результатів навчання.

Відповідність програмних результатів, методів навчання і форм оцінювання

Програмні результати навчання	Методи навчання	Форми оцінювання
--------------------------------------	------------------------	-------------------------

ПРН 1, ПРН 5, ПРН 7	<p>Лекції, практичні заняття, семінарські заняття із залученням фахівців, написання модульної контрольної роботи, доповіді з презентаціями, самостійна робота здобувачів, написання реферату, консультації викладача, використання імітаційного моделювання при вирішенні наукових та економічних задач. Планування експерименту та обробка його результату.</p> <p><u>загальні методи навчання:</u> проблемного викладу, інформаційно-рецептивний, проблемно-пошуковий, евристичний; <u>спеціальні методи навчання:</u> кейс метод, робота в малих групах, методи вирішення творчих завдань, аналітичні завдання, презентації, дискусія.</p>	<p>Рейтингова система оцінювання, яка передбачає накопичення балів за: відповіді на практичних заняттях, виконання навчальних завдань, доповіді, модульну контрольну роботу, реферат. Підсумковий контроль – залік</p>
------------------------	---	--

Тематика та структура навчальної дисципліни

Тижне ве навча ння	Назва розділів, тем	Розподіл годин		Опис занять	Навчальна діяльність та оцінювання	Загальні компетентност і, спеціальні компетентност і, програмні результати навчання
		Л	П			
1	2	3	4	5	6	7
1-2	Тема 1. Вступ до наукових досліджень в економіці: поняття, цілі та принципи.	2	2	<p>Л: Лекція присвячена вступним поняттям наукових досліджень в економіці, а також цілям і принципам, які допомагають досягти успіху в цій галузі. Студенти ознайомляться з основними поняттями, такими як науковий метод, гіпотеза, емпіричне дослідження, а також з цілями, які можуть бути досягнуті завдяки науковим дослідженням в економіці.</p> <p>П: Введення в наукові дослідження в економіці: огляд літератури та формулювання проблеми.</p>	АЗ, Д	ЗК 2, ЗК 8, ПРН1, ПРН5, ПРН 7
3-4	Тема 2. Методи дослідження в економіці: кількісні та якісні методи.	2	2	Л: Лекція присвячена методам дослідження в економіці, зокрема кількісним та якісним методам. Студенти	АЗ, Д, О	ЗК 2, ЗК 8, ЗК 4, СК 4, СК 5,

				ознайомляться з основними методами дослідження, їх перевагами та недоліками, а також з тим, які методи краще використовувати в різних ситуаціях.		ПРН1, ПРН5, ПРН7
				П: Визначення гіпотези та планування дослідження.		
5-6	Тема 3. Планування дослідження: формулювання проблеми, обґрунтування гіпотези, визначення зразку та методів збору даних.	2	2	Л: Лекція присвячена плануванню дослідження в економіці. Студенти ознайомляться з тим, як правильно формулювати проблему, як обґрунтувати гіпотезу, як визначити зразок та методи збору даних.	АЗ, О	ЗК 8, ЗК 4, СК 4, ПРН1, ПРН5, ПРН7
				П: Вибір зразку та методів збору даних.		
7-8	Тема 4. Збір даних: опитування, інтерв'ю, спостереження, аналіз документів та інших джерел.	2	2	Л: Лекція присвячена збору даних в економічних дослідженнях. Студенти ознайомляться з основними методами збору даних, такими як опитування, інтерв'ю, спостереження, аналіз документів та інших джерел.	АЗ, О	ЗК 2, ЗК 4, СК 4, ПРН1, ПРН5, ПРН7
				П: Проведення опитування та інтерв'ю.		
9-10	Тема 5. Обробка даних: статистичний аналіз, графічне представлення результатів.	2	2	Л: Лекція присвячена обробці даних в економічних дослідженнях. Студенти ознайомляться з основними методами обробки даних, такими як статистичний аналіз та графічне представлення результатів.	АЗ, Д, О	ЗК 2, ЗК 8, ЗК 4, СК 4, СК 5, ПРН1, ПРН5, ПРН7
				П: Спостереження та аналіз документів.		
11-12	Тема 6. Інтерпретація результатів дослідження: формулювання висновків та рекомендацій.	2	2	Л: Лекція присвячена інтерпретації результатів дослідження в економіці. Студенти ознайомляться з тим, як правильно формулювати висновки та	АЗ, Д, О	ЗК 2, ЗК 8, СК 4, СК 5, ПРН1, ПРН5, ПРН7

				рекомендації на основі отриманих результатів. П.: Статистичний аналіз даних та графічне представлення результатів.		
13-14	Тема 7. Написання наукової роботи: структура, оформлення, використання літературних джерел.	2	2	Л: Лекція присвячена написанню наукових робіт в економіці. Студенти ознайомляться з основними правилами написання наукових робіт, їх структурою та оформленням, а також з використанням літературних джерел. П: Формулювання висновків та рекомендацій.	АЗ, Д, О	ЗК 2, ЗК 8, ЗК 4, СК 4, СК 5, ПРН1, ПРН5, ПРН 7
15	Тема 8. Етика наукових досліджень: принципи доброчесності, авторських прав та конфіденційності.	2	2	Л: Лекція присвячена етиці наукових досліджень в економіці. Студенти ознайомляться з основними принципами доброчесності, авторських прав та конфіденційності в наукових дослідженнях. П: Написання наукової роботи: структура, оформлення, використання літературних джерел..	АЗ, Д, О	ЗК 2, ЗК 8, ЗК 4, СК 4, СК 5, ПРН1, ПРН5, ПРН 7
16	Модульна контрольна робота (МКР)		1	Передбачає теоретичні та аналітичні завдання	Оцінювання ПРН за Т. 1-8.	
17-18	Тема 9. Застосування наукових досліджень в економічній практиці: аналіз ринку, прогнозування тенденцій, оцінка ефективності бізнесу.	2	1	Л: Лекція присвячена застосуванню наукових досліджень в економічній практиці. Студенти ознайомляться з тим, як можна використовувати наукові дослідження для аналізу ринку, прогнозування тенденцій та оцінки ефективності бізнесу. П: Етика наукових досліджень: принципи доброчесності, авторських прав та конфіденційності.	АЗ, Д, О	ЗК 2, ЗК 8, ЗК 4, СК 4, СК 5, ПРН1, ПРН5, ПРН 7
Всього		18	18			

Примітка: Л – лекції, П – практичні заняття, АЗ – аналітичні завдання; Д – аналітична доповідь; О – опитування; ЗК – загальні компетентності; СК – спеціальні компетентності; ПРН – програмні результати навчання

6. Самостійна робота студента

Самостійна робота студента охоплює такі складники як підготування до поточних опитувань, підготування до практичних занять, підготування до модульної контрольної роботи.

Тема	Завдання	Обсяг годин
Тема 1	Підготовка до опитування на аудиторному занятті: введення в наукові дослідження в економіці: огляд літератури та формулювання проблеми.	3
Тема 2	Підготовка до опитування: визначення гіпотези та планування дослідження.	4
Тема 3	Підготовка до опитування та аналітичного завдання: вибір зразку та методів збору даних.	4
Тема 4	Підготовка до опитування та аналітичного завдання: проведення опитування та інтерв'ю.	4
Тема 5	Підготовка до опитування та аналітичного завдання: спостереження та аналіз документів.	4
Тема 6	Підготовка до опитування на аудиторному занятті: статистичний аналіз даних та графічне представлення результатів.	4
Тема 7	Підготовка до опитування на аудиторному занятті: формулювання висновків та рекомендацій.	4
Тема 8	Підготовка до опитування на аудиторному занятті: написання наукової роботи: структура, оформлення, використання літературних джерел.	4
Тема 9	Підготовка до опитування на аудиторному занятті: етика наукових досліджень: принципи доброчесності, авторських прав та конфіденційності. Застосування економетричних методів у наукових дослідженнях.	3
Реферат	Реферат	10
МКР	Підготовка до модульної контрольної роботи	4
Залік	Підготовка до заліку	6
Разом		54

Політика та контроль

7. Політика навчальної дисципліни (освітнього компонента)

Відвідування занять. Відвідування лекцій, практичних занять, а також відсутність на них, не оцінюється. Однак, студентам рекомендується відвідувати заняття, оскільки на них викладається теоретичний матеріал та розвиваються навички, необхідні для виконання семестрового індивідуального завдання. Система оцінювання орієнтована на отримання балів за активність студента, а також виконання завдань, які здатні розвинути практичні уміння та навички.

Пропущені контрольні заходи оцінювання. Кожен студент має право відпрацювати пропущені з поважної причини (лікарняний, мобільність тощо) заняття за рахунок самостійної роботи. Детальніше за посиланням: <https://kpi.ua/files/n3277.pdf>.

У разі пропуску з поважної причини заняття, на якому проходив контрольний захід студенту надається можливість додатково скласти контрольне завдання протягом найближчого тижня. В разі порушення термінів і невиконання завдання з неповажних причин, здобувач не допускається до складання заліку в основну сесію.

Процедура оскарження результатів контрольних заходів оцінювання. Студент може підняти будь-яке питання, яке стосується процедури контрольних заходів та очікувати, що воно буде розглянуто згідно із наперед визначеними процедурами. Студенти мають право аргументовано оскаржити результати контрольних заходів, пояснивши з яким критерієм не погоджуються відповідно до оціночного.

Календарний контроль проводиться з метою підвищення якості навчання студентів та моніторингу виконання студентом вимог силабусу.

Академічна доброчесність. Політика та принципи академічної доброчесності визначені у розділі 3 Кодексу честі Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського». Детальніше: <https://kpi.ua/code>.

Норми етичної поведінки. Норми етичної поведінки студентів і працівників визначені у розділі 2 Кодексу честі Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського». Детальніше: <https://kpi.ua/code>.

Інклюзивне навчання. Засвоєння знань та умінь в ході вивчення дисципліни може бути доступним для більшості осіб з особливими освітніми потребами, окрім здобувачів з серйозними вадами зору, які не дозволяють виконувати завдання за допомогою персональних комп'ютерів, ноутбуків та/або інших технічних засобів.

Навчання іноземною мовою. У ході виконання завдань студентам може бути рекомендовано звернутися до англomовних джерел.

Позааудиторні заняття. Передбачається в межах вивчення навчальної дисципліни участь в конференціях, форумах, круглих столах тощо.

Призначення заохочувальних та штрафних балів. Відповідно до Положення про систему оцінювання результатів навчання сума всіх заохочувальних не може перевищувати 10% рейтингової шкали оцінювання.

Заохочувальні бали студентам можуть нараховуватись за такі види наукової та дослідної роботи (усього – не більше 5 балів):

- проведення науково-дослідної роботи, результати якої представлено у вигляді наукових тез (ваговий бал – 3), наукової статті (ваговий бал – 5);
- отримання студентом диплому за тематикою курсу (неформальна освіта) (ваговий бал – 10);
- участь в олімпіадах I та II рівнів, що відповідають тематиці дисципліни (ваговий бал – 5);
- участь у конкурсах наукових робіт, що відповідають тематиці дисципліни (ваговий бал – 10).

Штрафних балів з дисципліни не передбачається.

Підготування до практичних занять та контрольних заходів здійснюється під час самостійної роботи студентів з можливістю консультування з викладачем у визначений час консультацій або за допомогою електронного листування (електронна пошта, месенджери).

8. Види контролю та рейтингова система оцінювання результатів навчання (PCO)

Семестрова атестація проводиться у вигляді заліку. Для оцінювання результатів навчання застосовується 100-бальна рейтингова система та університетська шкала.

Поточний контроль: участь у роботі практичних занять, доповідання, МКР, реферат.

Семестровий контроль: залік

Модульна контрольна робота містить комплексні питання теоретичного та розрахункового типу. Максимальна оцінка – 20 балів. Реферат – 10 балів.

Робота на практичних заняттях – передбачає участь у дискусійному обговоренні питань, поставлених на лекції, доповіді, виконання завдань в групах. Максимальна оцінка – (4практичні*10балів) =40 балів.

Залікова робота – відповідь на два теоретичних питання (ваговий бал 10) та виконання аналітичного завдання (ваговий бал 10). Максимальна оцінка – 30 балів.

Максимальна оцінка за курс – 100 балів.

Таблиця відповідності рейтингових балів оцінкам за університетською шкалою:

Кількість балів	Оцінка
100-95	Відмінно
94-85	Дуже добре
84-75	Добре
74-65	Задовільно
64-60	Достатньо
Менше 60	Незадовільно

9. Додаткова інформація з дисципліни (освітнього компонента)

Застосовуються стратегії активного і колективного навчання, які визначаються наступними методами і технологіями:

1) особистісно-орієнтовані (розвиваючі) технології, засновані на активних формах і методах навчання («мозковий штурм», «аналіз ситуацій», ділові та імітаційні ігри, дискусія, експрес-конференція, навчальні дебати, круглий стіл, кейс-технологія, проектна технологія і ін.);

2) інформаційно-комунікаційні технології, що забезпечують проблемно-дослідницький характер процесу навчання та активізацію самостійної роботи студентів (електронні презентації для лекційних занять, використання аудіо-, відео-підтримки навчальних занять, зокрема, аналіз мережевого сервісу YouTube щодо наявності та якості навчальних відеоматеріалів спеціалістів з фінансового аналізу). Спілкування з викладачем проводиться під час лекційних та практичних занять, через електронний кампус, електронну пошту, сервіс хмарних технологій Google Drive у середовищі Google Workspace for Education Fundamentals, а також через Telegram.

Робочу програму навчальної дисципліни (силабус):

Складено: доцент кафедри міжнародної економіки, к.е.н., доцент, Черненко Наталя Олександрівна

Ухвалено кафедрою міжнародної економіки (протокол № 12 від 14.06.2023)

Погоджено Методичною комісією факультету (протокол № 11 від 30.06.2023)